

A nukleáris tabuk megdőlése Kelet-Ázsiában

NAGY ANGELINA ZSÓFIA

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Nagy Angelina Zsófia

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

Nagy Angelina Zsófia, kutató, MKI

A NUKLEÁRIS TABUK MEGDŐLÉSE KELET-ÁZSIÁBAN

Dél-Korea és Japán nukleáris fegyverkezéséről a romló régiós biztonsági környezet és az amerikai védelmi garanciába vetett bizalom megingása miatt egyre komolyabb diskurzus folyik. Bár az autonóm atomprogramok megindítása politikailag felvállalhatatlan, a Kína-Oroszország-Észak-Korea tengely látványos megerősödése látens nukleáris képességek megszerzésének irányába indíthatja az Egyesült Államok legfontosabb kelet-ázsiai szövetségeseit. A legvalószínűbb forgatókönyv, hogy Washington dual key taktikai nukleáris fegyverek újratelepítésével modernizálná védelmi szövetségait és mozdítaná elő koncentráltabb, rugalmasabb és erőforrás-hatékonyabb elrettentési stratégiáját a térségben.

Az Egyesült Államok legfontosabb kelet-ázsiai szövetségesei, Japán és Dél-Korea nukleáris fegyverkezése első hallásra irreálisnak tűnhet, hisz mindkét ország diplomáciájában és nemzetközi pozíciójában kiemelt szerepet játszik denuklearizáció és a nonprolifерációs rezsimet is magában foglaló „szabályalapú nemzetközi rendszer” fenntartásának igénye. A jelenlegi geopolitikai folyamatok nyomán azonban egyre erősödik az a diskurzus – elsősorban Dél-Koreában, de bizonyos mértékben a történelmi tapasztalatok miatt érthető módon atomellenes Japánban is –, amely szerint a régió erőviszonyainak változása közepette a két ország biztonságát atomfegyverek tudnák garantálni. Dél-Koreában egy 2025-ös [felmérés](#) szerint a társadalom rekordmagas, 76,2%-a támogatná az ország nukleáris fegyverkezését, és a politikai elitben is egyre gyakrabban [szorgalmazzák](#) politikusok atomprogram indítását. Japánban a júliusi felsőházi választásokon kiemelkedő eredményt elérő Szanszeitō párt [kampányolt](#) többek között az atomfegyvereket övező tabu feloldásáért és valódi opcióként való megfontolásáért. A diskurzus erősödése természetesen közel sem jelent egyet azzal, hogy a két ország a közeljövőben nukleáris fegyverkezésbe

kezd, mégis figyelemreméltó fejlemény, amely nemcsak a régió tendenciáit világítja meg, hanem a Washingtonnal való védelmi szövetségek átalakulása szempontjából is jelentős.

A NUKLEÁRIS FEGYVERKEZÉSRŐL SZÓLÓ DISKURZUS ERŐSÖDÉSÉNEK GEOPOLITIKAI KONTEXTUSA

A japán és dél-koreai nukleáris diskurzus erősödésének középpontjában az amerikai biztonsági garanciába vetett bizalom csökkenése áll. Ennek egyik oka a térség hatalmi átrendeződése, Kína katonai potenciáljának növekedése és az Egyesült Államok erőkiemelési képességének relatív csökkenése, melyek aggodalmat keltő tendenciák az amerikai biztonsági garancia égisze alá tartozó kelet-ázsiai országok számára. Az orosz-ukrán háború megerősítette Peking és Moszkva szövetségét, és a dél-koreai és japán külpolitika értékelése szerint is bizonytalanabbá tette a kelet-ázsiai térséget. A Kína, Oroszország és Észak-Korea tengely kialakulását és a közöttük és az amerikai szövetségrendszerbe tartozó kelet-ázsiai országok között mélyülő törésvonalakat a tiencsini SCO-csúcs és az azt követő pekingi győzelem napi események is megvilágították. A régió viszonyrendszerének kiéleződését és a térség országainak romló biztonsági percepcióját mutatja az is, hogy az Ázsia-Pacifikum országai az elmúlt években rohamosan [növelik](#) védelmi kiadásait és erősítik képességeiket.

Az ukrajnai háború látványosan felértékelte Észak-Koreát is, gazdaságilag, katonailag és nemzetközi kapcsolatait tekintve is jobb helyzetbe hozva az országot. Ez a jobb helyzet azt is eredményezi, hogy a Koreai-félsziget denuklearizációja jelen körülmények között minden eddiginél irreálisabbá vált. Phenjan nagyobb nemzetközi elszigeteltség és jóval kedvezőtlenebb gazdasági körülmények közepette sem volt hajlandó feladni atomfegyvereit, hiszen az az ország különállásának és ezáltal a rezsim túlélésének zálogát jelenti. Most azonban az elsődlegesen Oroszországgal és Kínával való, lendületet kapott együttműködése miatt sincs rászorulva arra, hogy az észak-koreai atomprogram visszafogásának látszatával próbáljon olyan előnyökért alkudozni, amelyeket Moszkvától és Pekingtől is

megkaphat. Ezt mutatja az is, hogy Phenjan 2023. decemberében [elhatárolódott](#) a Koreai-félsziget egyesülésének céljától, és hivatalos retorikájában is [nyomatékosította](#), hogy csak akkor lenne hajlandó 2019 után ismét tárgyalóasztalhoz ülni Donald Trumpgal, ha az Egyesült Államok elismeri atomhatalmi státuszát. A realitások felismerésére utalnak az amerikai elnök Észak-Koreára atomhatalomként utaló [megjegyzései](#), de az is sokatmondó, hogy a szeptemberi pekingi Hszi-Kim találkozó közös nyilatkozatában az eddigi gyakorlattal ellentétben már [nem szerepel](#) a nukleáris leszerelés célja. Bár Washington és Szöul hivatalos Észak-Korea politikájának középpontjában egyelőre továbbra is a nukleáris leszerelés áll, egyre jobban kivehető az az álláspont, hogy miután Észak-Korea atommentesítését nem lehet elérni, a nukleáris paritás beállításával lehetne növelni a félsziget stabilitását és Dél-Korea biztonságát.

Az amerikai biztonsági garancia megkérdőjeleződésének másik oka az amerikai külpolitika újrakalibrálása. Donald Trump visszatérésével Washington megkezdte szövetségi rendszereinek amerikai érdekek szerinti újrarendezését. Bár a Nemzetbiztonsági Stratégiát és az amerikai katonák nemzetközi jelenlétet felülvizsgáló dokumentumokat még nem tették közzé, már most [kivehetőek](#) az amerikai nagystratégia változásai: Washington nem kíván a fenntarthatatlanná vált unipoláris pillanatot követő liberális világrend védelmezője maradni, erőforrásait a területét és érdekeit közvetlenül fenyegető veszélyek elhárítására, koncentráltabban csoportosítja át. Mindez a védelmi együttműködések tekintetében nem pusztán nagyobb védelmi ráfordítást („burden sharing”) feltételez a szövetségesek részéről, hanem azt várja el tőlük, hogy kivegyék a részüket saját maguk védelméből („burden shifting”). Mivel az amerikai nagystratégia középpontjában Kína térnyerésének megállítása marad, az Ázsia-Pacifikum kiemelt jelentőségű régió, ahol az is elvárás a szövetségesek felé, hogy szerepüket a stratégia tágabb kontextusában értékeljék át. Elbridge Colby, a Pentagon védelmi stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkára kinevezése előtt többször [nyilatkozott](#) arról, hogy az Észak-Korea jelentette fenyegetés visszatartását elsősorban Dél-Koreának kellene ellátnia, a saját és a területén állomásozó amerikai csapatok szerepét pedig stratégiaiilag

rugalmasan, a régiós kontextusban kellene értelmeznie. Az erőátcsoportosítások és a komolyabb szövetségesi szerepvállalásra irányuló elvárások tovább erősítik azokat a hangokat Dél-Koreában, amelyek az ország biztonságának zálogát a nukleáris paritásban látják; egy Északon és Délen is nukleárisan felfegyverkezett Koreai-félsziget pedig Japán bizonytalanságát is növeli és az atomtabu felülvizsgálására irányuló hangokat táplálja.

A NUKLEÁRIS TABU, ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

A két ország nukleáris fegyverkezésének kérdése nem újszerű: Tokiónak a második világháború alatt [volt](#) atomprogramja, Dél-Korea pedig a koreai háború alatt próbálkozott meg először a hidrogénbomba kifejlesztésével, sikertelenül. Japánban Hiroshima és Nagaszaki katasztrófája, illetve a békealkotmány és atomellenesség mentén újraalkotott japán identitás tabusította a nukleáris fegyverkezést. Dél-Koreában azonban a kérdés újra felmerült, amikor Phenjannak sikerült atombombát fejlesztenie, s minden látványos tesztrobbantással nagyobb lendületet kapott a diskurzus, hogy a Koreai-félsziget stabilitását a nukleáris paritása tudná garantálni. Figyelemreméltó, hogy dél-koreai [felmérések](#) rendre azt mutatják, a társadalom túlnyomó többsége támogatná az ország nukleáris fegyverkezését, 2025-ben ez az arány pedig rekordmagas, 76,2%-os volt. Bár politikai táborokat illetően elsősorban az Észak-Koreához és Kínához keményvonalasabban hozzáálló konzervatív oldalon propagálják a nukleáris képességek fejlesztését, a sokévtizedes kérdést a jelenleg hatalmon lévő liberális oldalon [sem zárják ki](#) egyértelműen.

Ami a technológiát illeti, energiahordozókban szegény országokként Japán és Dél-Korea is rendkívül fejlett nukleáris energiákhoz kapcsolódó iparágakban, Tokió pedig az egyetlen nem-atomhatalom, amely a teljes nukleáris [feldolgozóciklussal](#) és olyan mennyiségű plutóniumkészlettel [rendelkezik](#), mint Nagy-Britannia, Franciaország, Kína, Izrael, India, Pakisztán és Észak-Korea atomprogramjai együttesen. Ez a látens nukleáris képesség rendre kivívja a szomszédos országok kritikáját is. Míg Dél-Korea elsősorban az újrafeldolgozás privilégiumát szeretné szintén megszerezni,

Kína, Oroszország és Észak-Korea [értelmezésében](#) Japán gyakorlatilag képes lenne nukleáris fegyverek gyártására is, ezzel pedig veszélyezteti a régió stabilitását.

Dél-Korea és Japán nukleáris fegyverkezésének politikai akadályai vannak. Mindkét ország önmeghatározásának, nemzetközileg képviselt retorikájának fontos része a denuklearizáció és a non-prolifерáció. Szöul Észak-Korea-politikájának ez kulcsfontosságú pillére: a Koreai-félsziget denuklearizációja a mindenkori kormányok célkitűzése, egyben a nemzetközi közösség Phenjan ellen való mozgósításának, Észak-Korea globális elszigetelésének és a szankciós nyomásgyakorlásnak is fő eleme. A non-prolifерációs szerződéses kötelezettségek megszegésének politikai költségeivel – különösen az azt ellenző USA-val való szövetség megromlása miatt – pontosan tisztában vannak Dél-Koreában: emiatt van az, hogy a széles társadalmi támogatottsággal ellentétben a politikai elitnek körülbelül csak körülbelül [egyharmada](#) támogatná az autonóm nukleáris képességek kifejlesztését. Japán esetében, mint egyetlen ország, amely ellen atombombát vetettek be, még egyértelműbb a terhelt viszony: a három alapelven, a birtoklás, gyártás és az ország területére való behozatal tilalmán nyugvó atomellenes politika a második világháború utáni japán identitás meghatározó része, nem beszélve arról, hogy a békealkotmány már a japán konvencionális fegyverkezést is komoly korlátok közé szorítja. A japán társadalomban a fukusimai atomerőmű balesete óta még az atomenergia békés felhasználása is ellentmondásos. A mélyen beivódott atomelleneségtől való elforduláshoz a válságos időszakban lévő LDP-Komeito kormánykoalíciónak a közeljövőben semmiképpen sem lenne meg a politikai tőkéje.

A LEGVALÓSZÍNŰBB FORGATÓKÖNYV: TAKTIKAI NUKLEÁRIS FEGYVEREK

Az Egyesült Államoknak nem áll érdekében az, hogy legfontosabb kelet-ázsiai szövetségei önálló nukleáris fegyverkezésbe kezdjenek, amely révén megkérdőjeleződne a térségben állomásozó amerikai csapatok létjogosult-

sága, garantáltan növekednének a regionális feszültségek és beindulhatna egy nukleáris proliferációs láncreakció. Washington álláspontját – nem mellesleg a dél-koreai nukleáris fegyverkezésről szóló diskurzus komolyságát – is jól jelzi, hogy az amerikai energiaügyi minisztérium idén januárban a nukleáris szempontból érzékeny országok közé [sorolta](#) Dél-Koreát (egy csoportba többek között Észak-Koreával és Iránnal), ezzel mintegy arra figyelmeztetve Szöült, hogy fogja vissza ambícióit autonóm atomprogram kifejlesztésére.

Nem jelenti ez ugyanakkor, hogy a Trump-adminisztráció elutasítaná a taktikai fegyverek újratelepítésének lehetőségét: az elnök már 2016 decemberében azt [nyilatkozta](#), hogy támogatná Dél-Korea és Japán nukleáris felfegyverzését, mivel ez „előbb-utóbb óhatatlanul megtörténne”, és Elbridge Colby is több ízben [hangoztatta](#) ezt a lehetőséget. A taktikai fegyverek visszatelepítése mellett az amerikai szakértői körökben is egyre gyakrabban érvelnek. Az egyik legbefolyásosabb konzervatív agytröszt, a Heritage Foundation [elemzései](#) is arra a következtetésre jutnak, hogy a nukleáris proliferáció és az amerikai kontroll alatt lévő taktikai fegyverek visszavezetése közötti választással szembesülve Washingtonnak érdemes minimum erősen megfontolnia az utóbbi lehetőséget. Egy Center For Strategic and International Studies által megjelentetett, az Egyesült Államok Stratégiai Parancsnoksága által is [díjazott elemzés](#) szintén a nem-stratégiai atomfegyverek visszatelepítését szorgalmazza mint amerikai érdekek szempontjából legelőnyösebb lépést a regionális stabilitás érdekében. A kormányzati és szakértői diskurzus alakulásából arra következtethetünk, hogy a nukleáris tabu megdőlésének Kelet-Ázsiában nem autonóm atomprogramok, hanem a szövetségesek látens nukleáris képességeinek fejlesztése, amerikai taktikai atomfegyverek telepítése lehetne a legvalószínűbb formája.

Ahogy az azt a lépés költséghatékonyaságát vizsgáló [elemzések](#) is megállapítják, kis hatótávú, taktikai atomfegyverek Kelet-Ázsiába telepítésével Washington az Ázsia-Pacifikumra vonatkozó amerikai érdekekkel, Kína erőforrás-hatékony elrettentésével összhangban tudná kielégíteni Japán és Dél-Korea növekvő védelmi igényeit az egyre kiélezettebb régiós

biztonsági környezetben. A hidegháború végéig az Egyesült Államok Dél-Koreában és a hivatalosan atomellenes politikát folytató Japán területén is [állomásoztatott](#) atomfegyvereket. A taktikai nukleáris fegyverek újratelepítése – elsősorban Dél-Korea területére – „dual key” alapon, ahol azok bevetéséhez amerikai engedély is szükséges, nagyobb rugalmasságot biztosítana Washingtonnak a potenciális csapásokra való válaszadás tervezésében és lehetőséget adna az amerikai csapatok átcsoportosítására a kiterjesztett elrettentés megerősítése és a hathatós amerikai jelenlét fenntartása mellett. Nem jelentene ugyanakkor olyan nukleáris proliferációt, mint szövetségeseinek autonóm atomprogramjai, és potenciálisan ideiglenes jellege miatt jóval flexibilisebb megoldásként szolgálna.

A taktikai nukleáris fegyverek újratelepítése a térség jelenlegi dinamikáiba illeszkedve tovább növelné a régiós feszültségeket. Már a THAAD rakétaelhárítórendszer 2016-ban eldöntött, 2022-ben kivitelezett Dél-Koreába telepítése is mélypontot [eredményezett](#) Peking és Szöul kapcsolataiban. Az eskaláció kockázata azonban jóval alacsonyabb és kontrolálhatóbb, mint Dél-Korea és Japán autonóm nukleáris fegyverkezése esetén. Az Észak-Koreával való, 2019-ben abbamaradt tárgyalások folytatása hivatkozási alapul szolgálhatna a telepítések megkezdésére akár hangsúlyosan ideiglenesen jelleggel, mivel ezek során látványos megerősítést nyerhetne, hogy Phenjan nem hajlandó feladni atomprogramját. A fegyverek tényleges telepítéséhez többéves előkészítési folyamat szükséges, amely érinti többek között a megfelelő infrastruktúrák kiépítésétől kezdve a hadgyakorlatokon át a nukleáris forgatókönyvek közös tervezését. Mindez viszont a folyamatnak is nagyobb rugalmasságot, a szövetségeseknek látens nukleáris képességeket és nagyobb elrettentési potenciált kölcsönöz, miközben a rivális hatalmakkal is tárgyalási alapul szolgálhat.

KONKLÚZIÓ

Az Ázsia-Pacifikumban, mint az Egyesült Államok és Kína szembenállásának fő színterén a jelenlegi tendenciák alapján jól kivethető frontvonal emelkedik a Kína-Oroszország-Észak-Korea tengely és az Egyesült Államok-Japán-Dél-Korea trilaterális együttműködés között. Míg a két tengelyen belül az együttműködés elmélyülése várható, a tengelyek között a konfrontatív viszony erősödhet. A biztonsági környezet romlása eddig alapvetésnek tartott célkitűzéseket és politikákat, a Koreai-félsziget atommentesítésének célját és a nukleáris fegyverkezést övező tabut is megdöntheti a térségben. A nukleáris felfegyverkezés autonóm atomprogramok formájában nem áll az Egyesült Államok érdekében, Dél-Korea számára túl nagy politikai költséggel járna, Japán esetében pedig egyáltalán nem lenne életszerű. Valószínűsíthető azonban a Trump-kormányzat külpolitikai stratégiáinak körvonalai és a kelet-ázsiai szövetségesek növekvő védelmi igényei alapján, hogy a nukleáris tabu taktikai atomfegyverek újratelepítésének formájában dőlhet meg a közeljövőben. Ez tovább erősítené a tengelyek szembenállásának kiélezettségét, Kelet-Ázsia mint fő nagyhatalmi frontvonal szerepét és a régiós országok fegyverkezését, ez Japán és Dél-Korea európai országokkal való, egyre intenzívebb hadiipari együttműködését is táplálhatja.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**